

Лацановська Н.С.

студент,

Миколаївський національний аграрний університет;

Бібік А.О.

студент,

Миколаївський національний аграрний університет

ХАРАКТЕРИСТИКА ТА МОЖЛИВІ ЗАХОДИ АКТИВІЗАЦІЇ ЕКСПОРТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ АГРАРНОГО СЕКТОРУ МИКОЛАЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Аграрний сектор – одна з найважливіших сфер матеріального виробництва, в якій створюються матеріальні блага рослинного і тваринного походження для забезпечення населення продуктами харчування, а промисловості – сировиною. Він посідає досить важливе місце в економіці суспільства, від його розвитку залежить нормальне функціонування всього господарства країни і добробут людей. Аграрний сектор економіки Миколаївської області володіє потужним експортним потенціалом, однак для його ефективної реалізації необхідна системна співпраця державних та підприємницьких структур. У зв'язку із постійним загостренням конкуренції на світовому агропродовольчому ринку, особливої ваги набуває завдання формування успішної зовнішньоторговельної політики держави.

Проблеми здійснення експортної діяльності аграрними підприємствами, пошуки шляхів та методів їх вирішення знайшли відповідне відображення в наукових працях вчених-економістів, серед яких Кваша С.М., Козик В.В., Румянцева А.П., Гетьман О.О., Власюк В.Є., Ярошенко Ф.О., Кандиба А.М., Дроздова Г.М., Мельник Л.Л., Лукінов І.І., Макогон Ю.П., Онищенко О.М. та інші, але динамічні зміни, що характерні для сучасної економіки спричиняють необхідність подальших досліджень.

Потребує вивчення сучасний стан експортної діяльності аграрних підприємств Миколаївської області, та на підставі отриманих результатів, визначення можливих шляхів її активізації.

Аграрний сектор економіки Миколаївської області знаходиться в просторі своєрідних неузгоджених, а також протилежних умов: з

одного боку, - в динамічних і несприятливих для України глобальних процесах та явищах світової економіки, а з другого - в недосконалому й інертному національному або, точніше, в регіональному середовищі, з точки зору формування та своєчасного запровадження досконалої нормативно-законодавчої бази.

Процеси ринкових відносин в аграрному секторі, підвищення ефективності аграрного виробництва безпосередньо пов'язані із розвитком зовнішньої торгівлі агропродовольчою продукцією. Експорт є основою формування валового продукту держави. Одним з найважливіших напрямів зовнішньоекономічної стратегії вітчизняного аграрного сектору є збільшення його експортних можливостей, удосконалення структури, а також вихід на нові ринки з конкурентоспроможною продукцією, яка б відповідала світовим вимогам та стандартам.

Важливою складовою експорту підприємств Миколаївської області є експорт саме сільськогосподарської продукції. Проте, сучасний рівень експортної діяльності аграрних підприємств не достатній для підвищення виробничого потенціалу та зміцнення фінансово – економічного стану більшості підприємств галузі. Тому саме розвиток зовнішньої торгівлі, зокрема нарощування експорту продукції аграрного комплексу на світовому ринку, є надзвичайно важливим чинником функціонування економіки на регіональному рівні.

Миколаївщина має значні можливості для розвитку сільськогосподарської галузі. Область вважається одним із регіонів інтенсивного землеробства в Україні та має значні земельні ресурси. Загальна площа сільськогосподарських угідь перевищує 2 млн.га (займає близько 5% площ України), з яких 1,7 млн.га становить рілля. Слід зазначити, що останніми роками відбувається скорочення площ сільськогосподарських угідь (2007,1 тис.га у 2012р. проти 2010,8 тис.га у 2005р.). Це свідчення того, що певна частина цих угідь переводиться в несільськогосподарські землі для потреб промислової та соціально-побутової інфраструктури.

Загалом, протягом останнього десятиліття, обсяг експорту продукції сільського господарства підприємств Миколаївської області збільшився у 5,8 раза, що є досить позитивним для економіки області загалом та її аграрного сектора зокрема. У 2012р. його частка у загальнообласному експорті товарів становила 44,8%, що на 12,2 в.п.

більше порівняно з 2011р. та на 24,1 в.п. – з 2005р. Динаміка експорту сільськогосподарської продукції підприємствами Миколаївської області показана на рис.1.

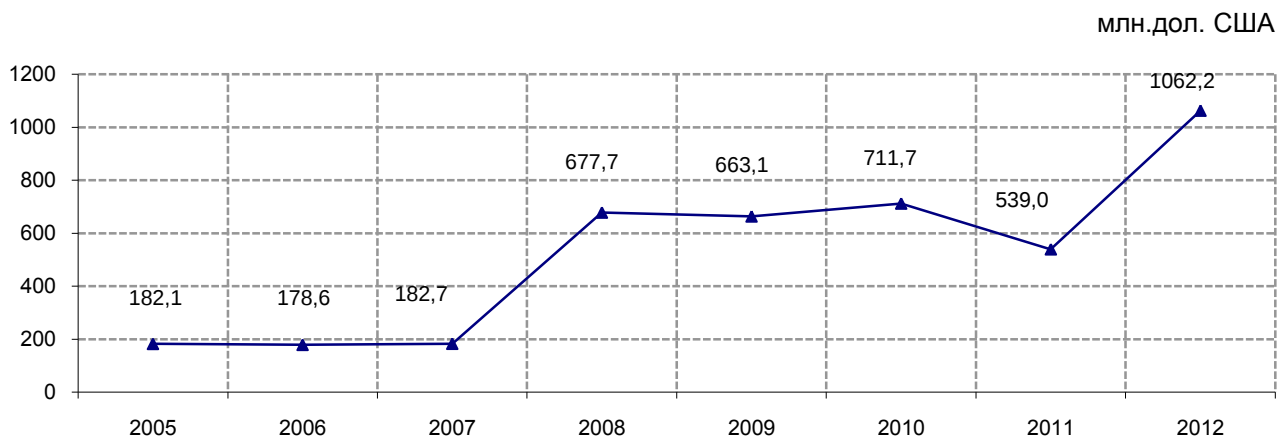

Рис.1. Динаміка експорту сільськогосподарської продукції підприємствами Миколаївської області

Джерело: Статистичний збірник

«Сільське господарство Миколаївської області», 2013 р.

Найбільшого значення протягом періоду, що аналізується, було досягнуто у 2012 році – сільськогосподарські товаровиробники області експортували продукції на суму 1062,2 млн дол США, що вдвічі більше ніж у 2011р. Про таку тенденцію експорту сільськогосподарської продукції свідчать дані Держмитслужби України.

Переважну частину рослинницької продукції (80,8%) склали зернові культури, яких відвантажено за кордон на суму 853,4 млн.дол. США, 17% припало на насіння і плоди олійних рослин (179,3 млн.дол. США), 1,7% – на їстівні плоди та горіхи (18 млн.дол. США), решту становили овочі (5,2 млн.дол. США).

На відміну від попереднього року у 2012р. в натуральному вимірі зросли поставки кукурудзи та пшениці – у 2,9 раза, соєвих бобів – у 1,7 раза, насіння соняшнику – на 16,2%, одночасно з цим скоротилися поставки насіння ріпаку – на 63,5%, їстівних плодів та горіхів – на 23,1%, овочів – на 14,7%, ячменю – на 8,3%[2,с.7].

Для більш повної реалізації експортного потенціалу аграрних підприємств регіону необхідно: сприяти залученню іноземних інвесторів; сприяти технічному і технологічному переоснащенню потужностей для виробництва експортної продукції; закріпитись на традиційних та освоєння нових ринків збуту; активізувати

міжрегіональне співробітництво; впровадити в практику найбільш ефективні форми співпраці із зарубіжними країнами [1,с.7]. Основними заходами для підтримки експорту продукції аграрного сектору повинні бути: податкові пільги експортерам; раціональна політика в питаннях повернення ПДВ; пільгові транспортні тарифи; маркетингова підтримка; розширення системи державних гарантій політичних і довгострокових комерційних ризиків; спрощення системи надання експортерам продовольства відшкодування частини процентних ставок по експортних кредитах; довгострокове експортне кредитування; спрощення митного оформлення; усунення технічних бар'єрів розвитку експорту; надання грантів; інформаційна і консультаційна підтримка експортерів; субсидування науково-дослідних робіт; інформаційна підтримка; сприяння розвитку виставочної діяльності; підтримка об'єднань експортерів; сприяння в підготовці кадрів в області зовнішньоекономічних зв'язків у сфері аграрного сектору; використання можливостей міжнародних сільськогосподарських і продовольчих організацій з метою розвитку експорту; створення сільськогосподарських торгових представництв у закордонних країнах.

Миколаївська область має значний потенціал розвитку аграрного сектору, перетворення його у високоефективний, експортноспроможний сектор економіки, здатний забезпечити продовольчу безпеку. Експортний потенціал аграрної продукції області складають продукти рослинного походження (99,2%). Експортний потенціал аграрних підприємств області реалізовано не в повній мірі, активізація вказаного процесу потребує співпраці державних та підприємницьких структур у створенні найбільш сприятливих умов для експортерів.

Список використаних джерел:

1. ОГІЄНКО А. В. Ефективний розвиток зовнішньоекономічної діяльності аграрних підприємств Миколаївської області [текст] : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук 30.04.2010/ Альона Володимирівна ОГІЄНКО – Херсон , 2010. – 22 с.
2. Головне управління статистики у Миколаївській області. Статистичні дані [електронний ресурс].– Режим доступу: <http://www.mk.ukrstat.gov.ua>